

LIBERTATEA

— Foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie, în anul 1902 —

„LIBERTATEA” ESTE
PROPRIETATEA FAMILIEI MOȘTENITOARE
ALUI ION I. MOȚA

Redactor răspunzător: GAVRIL POP

PREȚUL FOII ESTE:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 1/2 an,
30 Lei pe 3 luni.

DIRECTIUNEA „LIBERTATEA” — (MOȚA)
BUCUREȘTI I. — Calea Victoriei 63.

Scrisorile pentru redacție precum și cererile sau
banii pentru abonamente, se vor trimite pe adresa:
ADMINISTRAȚIA „LIBERTATEA” — (MOȚA)
București II. — Str. Luterană 6 Et. III.

Apare în fiecare Duminică

Prețul unui număr 2 Lei

Izraile, Izraile, -- ce-o mai fi cu tine!

Acum cinci ani, când cancelarul Hitler al Germaniei urca furtunos la cârma neamului său, am putut vedea spaima și groaza întipărită pe fețele evreilor. Toate încercările neamului iudei, — de a opri furtuna care se revărsa în talazuri împotriva lui, a lui Izraiel, — au dat greș. O împreună opintire a întregii iudovimă a pământului, s'a aruncat în luptă, cu aur mult și cu și mai multă minciună, pizmă și ură, pentru a zugruma nu numai pe Hitler ci cu el împreună pe întreg neamul său.

Un boicot economic (oprirea de a trimite mărfuri în Germania) pe care omenirea încă nu l-a întâlnit, — ci numai odată împotriva Italiei, când aceasta se bătea în Abisinia, — s'a mai putut vedea în contra Germaniei.

Sugrumarea prin foamete și însetare a unui popor este un război mult mai crunt și și mult mai greu de îndurat decât cel mai sângeros război cu puțintă. Tăria fără seamăn a poporului german, a fost în stare să oprească vijeliile iudei, punând o cu botul pe labe — pentru prima dată — în viața sa — dela fuga din Egipt și până astăzi.

Se părea că după biruința Binelui asupra Răului, după învingerea pe care și-a înscris-o Hitler cu poporul său în falnica lui istorie, Izraiel s'o fi liniștit. Dar așa cum, crezând că ai ucis o pisică, trântind-o la pământ cu loviri de moarte, aceasta se ridică în clipa în care nici nu bănuiești, tot astfel și Izraiel s'a ridicat din trântea în care l-a pus Hitler, mai mânios ca nici odată și cu mai multe puteri adunate. Și ca să răz-bune rușinea făcută lui de Hitler, s'a gândit în uriciunea minții sale să arunce în foc întreaga omenire.

În clipa în care Germania cu drept cuvânt cerea alipirea fraților săi sudeți, care sunt germani rupți din trupul Germaniei prin crotrea granițelor nouă după marea pace dela război, — iar nu aruncați de soarte cum sunt Ungurii dela noi sau alte neamuri de aici, — și-au trimis oștii în Cehia cari astfel au călăit deregătorilor acelei țări:

„Impotriviți-vă Germaniei, nu vă lăsați ciunțiti de acest Hitler, care voind să ocupe părțile sudete va ocupa în întreaga Cehia. Săriți cu pușca și cu baioneta în contra răvăliților germani, căci noi, evreii, cari avem în pumnul nostru stâng aur, iar în mâna dreaptă cele mai ucigătoare arme, vă vom ajuta să i biruiți pe germani!”

Cam astfel glăsuia Izraiel, acum nu mai mult de două săptămâni. Un glas venit din Ceruri lîmpezi mințea stăpînirii Cehilor și aceștia nu se

împotriviți vrierii celor patru mari puteri care au hotărât soarta Cehoslovaciei.

Și iată l din nou, — pe sărmanul Izraiel — izbit cu capul în țărână. Lumea care se înfricase de puterea mare a lui, acum a vede limpede prăpastia în care vru să o tragă. Bunul cetitor, cu mințea sa înfelegătoare, poate trage, din aceasta întâmplare, tâlcul cuvenit.

— Ce va mai fi de tine — sărman Izraiel — acum când întreaga omenire creștină se va îndrepta, cu strașnică mânie, împotriva-ți!

Cuvinte regale

»Un singur gând: iubirea nesfârșită pentru poporul Meu, o singură dorință: binele României. Mă călăuzesc fără șovăială pe calea ce am făgăduit-O Țării Mele. Salvarea Patriei este pentru Mine singura poruncă care mă îndrumază în aceste vremuri îngrijorate de neliniște sufletească.

Prin noua Constituție, am repus poporul în întregitatea drepturilor și mai ales în stăpânirea definitivă a celui mai mare drept al unui popor, acela de a gândi prin el însuși și de a hotărî singur».

(Cuvinte rostite de M. S. Regele)

A murit popa Avram Imbroane

Un alt nume de luptător dârz, de credință neînfrântă, s'a alăturat în rândul celor adormiți într'un Domn: Popa Avram Imbroane din Coșteiu Banatului rămas sub Sârbi.

În vremuri de grea restriște, când se numărau pe degete marii luptători cari au avut îndrăzneala să treacă prin iureșul gloanțelor ungurești și să fugă dincolo la frații din România Mică spre a trezi la luptă de desrobire, popa Imbroane din Banat, a luat și el traista pribegiei și a fugit peste Carpați. S'a dus

acolo în Bucureștii nădejdlor noastre ca să se întâlnească cu Octavian Goga, cu popa Moța, și cu ceilalți îndrăzneți răscolitori ai desrobirii noastre, cari înfățișeau aproape toate provinciile Ardealului robit, afară de Banatul cel îndurerat. Cu popa Imbroane și Banatul a avut reprezentat în sfatul stegarilor înainte mergători cari au croit cărările bătute de biruință ale armatelor românești prin trecătoriile Carpaților.

Fecior născut din țărani oșelii în credința în Dumnezeu, în dragoste de glie, dar mai cu seamă în grea apăsare străină, răscolitoare de arzătoare dorinți de libertate, popa Imbroane și-a părăsit vatra pămîntescă și a trecut în Ardeal ca să învețe slovă bună, din bucoavnele dela cari s'au adăpat multe frunți luminate. S'a dus în Sibiu cel oșelit în credința naționalistă apoi de aci în Brașovul românesc, iar pe urmă la școala de popi din Cernăuți, de unde s'a întors diacon la Lugoj.

Înima lui frământată din glie necăjită, nu l-a putut țintui prea multă vreme printre icoanele bisericii din Lugoj. Svon aducător de mari nădejdi bătea dinspre Ardeal. Frații din Vechiul Regat împingeau cu umăr puternic zidul Carpaților, gata să-l prăvale peste neamul care o mie de ani ne-a subjugat. Cum să nu fie de față și popa Imbroane la urnirea din loc a brăului de munți care a despărțit frații atâta amar de vreme. Și-a atârnat cădelnița în ușa altarului din Lugoj, și-a luat rămas bun dela dragii lui credincioși și a plecat voluntar. Acolo în Rusia între legăturile Ardelene pe care dânsul le strunea l-a aflat ziua cea mare a unirii pe veci a Ardealului și Banatului cu patria Mamă.

Măririi trecătoare, — (vice președinte al scaunului deputaților, secretar general al ministerului cultelor), — a ocupat părintele Imbroane după război. Soarta a fost vitregă cu dânsul. Dar ori câte măririi ar fi ocupat, ele nu puteau întuneca alesele fapte ale marelui luptător, care i au fost înscrise cu litere de aur în cartea vieții.

Lespedea grea a mormântului proaspăt săpat a închis pentru vecie osemintele popii Imbroane, lipsit de bunuri pămîntești sărac și uitat de toți, dar pomenit de istoria acestui neam, pentru care s'a învrednicit cu adevărată jertfire de bănațean.

Dumnezeu să-i odihnească sufletul alături de luptătorii aceia cari odihnesc în Ceruri!..

Pacea a fost salvată!

Mai lipseau 24 de ciasuri până la mobilizarea întregii armate germane. Cancelarul Hitler iscălise ordinul de mobilizare. O pregătire înfrigurată, tăcută, — se poate spune că aproape liniștită — domnia în toată Germania. Poporul german pregătit sufletește, aștepta cuvântul hotărâtor al conducătorului său, pentru a sări cu pușca asupra Cehoslovaciei. Toate nădejdiile erau pierdute. Nici un colțisor de cer nu mai arăta vreme bună. Norii grei ai războiului coborau amenințatori de-asupra Europei, iar popoarele așteptau să cadă, — din clipă în clipă, — plumbul ucigător.

Anglia singură mai nădăjduia. Dar și ea, ca și Franța, au început să mobilizeze. Nu se știa ce va aduce ziua de mâine. Se svonea că a mobilizat și Polonia, și Rusia. Toată Europa era pe picior de mobilizare. Cu o zi mai de vreme ori cu o zi mai târziu, era tot una.

Singuri noi am privit liniștiți desfășurarea evenimentelor. Ici colea, prin orașele mari, mai puteai vedea mici grupuri de cetățeni adunați la sfat și așteptând liniștiți cele din urmă vești. Avea un tâlc liniștea noastră. Noi nu eram cătuși de puțin amestecați în frământările dintre popoare. În articolul „Fricoșilor, — nu fiți fricoși”... gazeta noastră a talmăcit limpede situația țării noastre care nu putea fi privită și NICI NU VA FI PRIVITĂ așiderea Cehoslovaciei! Cum nu putea fi vorba despre noi în frământările din Europa, poporul a privit cu liniște și cu încredere viitorul.

În clipa în care totul părea că se va schimba în foc și în fum, o încercare desnădăjduită răsări ca o dumnezeiască Solie. Porumbelul păcii, trimis de Cel-a-tot puternic, sbură deasupra Europei, imprăștiind din sufletele oamenilor ura și dorința de război.

Acesta fu din din nou întâiul ministru al Angliei, dl Neville Chamberlain.

Întâlnirea istorică dela Muenchen.

Cum spunem mai sus, mai erau încă 24 de ciasuri până la mobilizarea armatei germane. Toți își pierduseră cumpătul, chiar și francezii cei foarte cumpăniși. Numai englezii nu! Sângele rece englezesc s'a dovedit și de data aceasta, a fi bun la ceva. Dl Neville Chamberlain se frământa. În mințea sa luminată se petrecea o sforțare eroică pentru salvarea păcii. Și sforțarea își arătă roadele.

Din scaunul său de întâimînistrul, luă telefonul și chemă pe dl Hitler și-l întrebă dacă își dă învoirea ca la Muenchen să cheme la sfat de dl Mussolini și pe domnul Daladier din Franța? Cancelarul Hitler primi propunerea. Al doilea telefon îl înștiință pe Ducele Mussolini care și dânsul primi iar al treilea îl înștiință pe dl Daladier, întâimînistrul Franței. Lumea întreagă se cutremură de bucurie la auzirea acestei vești. Cancelarul Hitler amănă decretarea mobilizării iar a doua zi (Joi în săptămâna trecută) cei patru oameni de stat se întâlniră la Muenchen.

Hotărârile luate de cei 4 oameni de stat

Cei patru întâi miniștri al celor mai mari puteri din Europa, s'au întâlnit în orașul München, Joi la amiază. Îndată s'au adunat la sfat. Sfătuiră a finit până seara la ora 8.

La ceasurile nouă, Joi seara, cei patru întâi miniștri adunați la sfat au vestit lumii hotărârea luată:

1. Partea Cehoslovaciei care cuprinde regiunile sudete unde desimea germanilor trece de 50% va fi ocupată îndată de către armatele germane.

2. Părțile unde germanii sudeți au o desime de mai puțin de 50%, se va cere voința poporului prin plebiscit, adică prin strigare.

3. Pentru buna liniște a vătării, mai multe companii de soldați din Franța și din Anglia, vor păzi ordinea.

4. Partea Cehoslovaciei pe care Germania a fost lăsată să o ocupe a fost împărțită în patru sectoare mari, pentru fiecare sector fiind sorosite două zile de ocupare. Până în 10 Octombrie anul de față, toată partea regiunii sudeților cuprinsă în sfătuiră dela München trebuie ocupată de trupe germane.

Această hotărâre a fost vestită îndată guvernului cehoslovac. Răspunsul guvernului a fost că da, primește hotărârea luată de cei patru întâi miniștri, — dar că acest fapt aruncă poporul cehoslovac într'o mare durere.

Alte hotărâri — luate la acea constătuire

În clipa în care au văzut că dorința Germaniei, — de a-și alipi pe frații sudeți din Cehoslovacia, — a fost ascultată și întărită de celelalte popoare, Polonia și Ungaria s'au ridicat și dânsule cu glas mare și au cerut desrobirea fraților lor de sub stăpânirea Cehiei. Poloniei i sa și dat pe loc dreptate și partea aceia care cuprindea cam 120 de mii de polonezi a și fost îndată alipită la Polonia. Despre Ungaria nu fu vorba! Dar se zice că încurând și cauza ei va veni la rând.

Nu știm ce va mai aduce viitorul. Străduințele mari ale bravilor oameni de stat ne îndeamnă a crede, că dacă acum — în aceste neasemuit de grele zile — pacea a fost salvată, să pășim cu toată încrederea în ziua de mâine!

Pildele lui Esop

LUPII ȘI OILE

Niște lupi dintr'o pădure, —
Neputând nici cum să fure
De sub paza unor câni,
Oi din curtea unei stăni, —
Cursă-au viclenit să 'ntindă,
Turma toată 'n ea s'o prindă.

Deci trimiseră solie
Către oi să le imbie
Câinii să li-l dee lor:
Că ei sunt mereu izvor
De gălceavă, — și le-ar place
Să trăiască'n bună pace...

Oile, re-având sub tâmple
Gând de ce-o să se întâmple,
Se lăsară fără câni...
Lupii, devenind stăpâni
Peste turma nepăzită,
N'au întârziat s'o 'nghită...

Astfel, sunt orașe, sate,
Ce-și gonesc, cu nedreptate
Pe ai lor șefi conducători, —
Și ajung, adese ori,
De vicleni dușmani supuse,
Asuprite și distruse...

Marin B. Petrescu

PLÂNGE IUDA!

Văzând Iuda că 'ntre „gol”
Nu se mai face război, —
Toată lîta lui Ghidale
E topită azi de jale

Și'n durerea ei adâncă,
Nu mai bea, și nu mănâncă,
Ci, plîngînd, înreaga haită
C'am așa ci-că se vâlță:

— O!-vei șirul, o!-vei Avrum,
Ci ne facem noi acum!!
— Dacă „gol” nu fac război,
O să fie rouă di noi,
O să fim goniți zmar
Tot mai pl Madagascari!...
— O!-vei, Ișic, ci vom face,
Dacă „gol” stau pl pace?!
— S'a stărșit, dragă Rașel,
Viața de la Israel!...

Așa estăzi Iuda plînge,
Că nu cade lumea'n sânge,
Plin de spalmă, că de-acum
Piere lîta lui Avrum!...

ISRAILE, ISRAILE,
Se stărșesc a tale zile,
Că te dau la toți rechimii
Hitler și cu Mussolini!
Plînge-ți deci, tâlhară turmă,
Lacrime cea de pe urmă!...

Radu Bardă

EVREUL ZĂPACIT

În cafenea, pe stradă și
În toate locurile, lumea
discută aprinsă despre fră-
mântările din Europa. Nu-
mele lui Hitler se aude mai
des pomenit. Un evreu
s'a la o masă dintr'o ca-
fenea din București și scăr-
pina masa cu degetul, ui-
tându-se afară pe stradă.
Un alt evreu intră în cafenea
și văzându-l nemîșcat îl in-
treabă ce face acolo.

— Mă scarp'n în cap,
— răspunse evreul

— B'ne, dar d'ia scar-
pini masa...

— Ai dreptate; de când
cu Hitler asta m'am z'pă-
zit deabine'ea și nu mai
știu care i masa și care
mi-e capul.,

DE TOATE

*Pustiul Africei se
preumbia.* Cine și ar fi
putut închipui vreodată că
pustiul Africei ar porni și
el la plimbare, plictisit, pe
semne, de atîta stare pe
loc? Și totuși faptul pare
să fie adevărat, din mo-
ment ce a rămas uimit și
guvernul Uniunii Sud Afri-
cane, care pare și neliniștit
în același timp: pustiul Ka-
lahari a pornit la plimba-
re... Acest deșert, ce o
cupă o suprafață foarte
mare din teritoriul Bechua-
nanului este un pustiu ni-
sipos, care la influența vîn-
turilor, înaintează încet
spre miazăzi.

Viața de acolo este ni-
mică cu încetul, dispore.
Locuitorii sunt îngropați de
vii și nimic nu poate stă-
vili înaintarea treptată a
nisipului uriaș.

Unde se va sfârși oare?

*La 101 ani o
bătrână simte că-i
crește un dinte...* În
orașul Cernavoda trăește
bătrâna Altan Șerif Șem-
ședi, musulmană (turcoaică)
Deunăzi a împlinit vârsta
de 101 ani. Se bucură în-
că de o deplină sănătate,
duce o viață liniștită și—
după cum spune — n'a
suferit niciodată de vre-o
boală.

La 101 ani, bătrâna a
simțit că i crește un dinte
nou. — Semne bune...

*Numărul 7 dealun-
gul anilor.* Numărul
7 pare să fi jucat în isto-
ria omenirii un rol foarte
de seamă. Fiind conside-
rat ca sfânt, el și-a găsit
locul în Biblie cu cele 7
zile ale facerii.

Mai toate popoarele îm-
part timpul în șapte zile.
Sunt șapte păcate capita-
le, șapte psalmi și șapte
părți în slujba biserică-
scă. Muzica se bazează pe
cele șapte note; prisma
ne dă șapte culori, iar cei
vechi nu cunoșteau decât
7 planete. Multă vreme
nu s'au cunoscut decât
șapte metale. Mării învă-
țat ai Greciei au fost
șapte și tot șapte cele
mai mari râuri ale lumii.
Cae nu știe apoi, cel pu-

țin din auzite, că există
un al șaptelea cer?

În basme, cel puțin, nu-
mărul acesta e mereu po-
menit și copiii cu osc cis-
mele de șapte poște și pe
cele șapte soții ale lui
Barbă albastră. Se spune,
că Stihul făcea de șapte
ori înconjurul Infernului
(iadului) că au fost șapte
plăgi în Egipt și că cei
mai mari înțelepți păcătuesc
cel puțin de 7 ori pe zi.
Ba, da' ar fi să credem
pe fiziologi (medici învă-
țați), orice om își schimbă
pielea din șapte în șapteani.

Cele șapte capete ale
hidrei (balaurul) din Lerna
sunt tot atât de vestite ca
și cele șapte vaci grase
și șapte vaci siabe din
visul faraonului.

Dar lista aceasta s'ar
lungi la nesfârșit, dac'am
voi să încreștăm toate ca-
zurile în care numărul
șapte joacă rolul de căpe-
tenie.

*Unde sunt mai
multe oi?* Țara care
are mai multe oi e Aus-
tralia cu 113 milioane; în-
dată după ea vine India
cu 98 milioane, în care
intră însă și caprele.
Tot așa și în Rusia unde
sunt la un loc, oi și capre
vreo 61 milioane. Argen-
tina și Uruguay ul au îm-
preună 55 de milioane, iar
Statele Unite 59 de mili-
oane. În Africa de miazăzi
sunt 35 de milioane, în
Noua Zeelandă 28 de mi-
lione, Anglia și provincia
Wales numără 16 milioa-
ne, iar China n'are decât
15 milioane de oi. Vin a-
poi Iranul cu 14 milioane
Turcia 103 milioane, Sco-
ția 7 milioane și jum
Statul Iber al Irlandei 3
milioane și Irlanda de Nord
835 de mii.

*Un nas cu 1600
de finii.* Ca să încura-
jeze nașterile în țara sa,
președintele Lebrun al
Franței a declarat, că va
nași el însuși tot pe cel
de al 15-lea copii ai unei
familii. Foarte puțin au
fost aceia cari să se gră-
bească să ajungă cumetri
cu o față atât de aleasă
și suspusă. Totuși într'o

țară atât de mare ca Fran-
ța s'au găsit destui și azi
președintele Franței este
nașul care are cei mai
mulți finii. Până acum are
1600.

*Dorința une fe-
mei trecută de o sută
de ani.* De curând, un bă-
trân de 80 de ani din Ame-
rica a ținut să dovedească,
nu numai că nu se teme la
vârsta sa, să se urce în-
tr'un aeroplan, dar că e
în stare să-l și conducă și
în adevăr, după ce a luat
câteva lecții a obținut cu
ușuri țâ brevetul de pilot.

Ați bătrâni de 80, 90
și chiar de o sută de ani,
s'au mulțumit să zboare,
dar cele mai sprintene sunt
tot femeile.

Eaceasta, poate un semn
al timpurilor, care dă ener-
gie chiar celor mai bătrâni
dintre noi. În anul 1860
un anume Giffard înaiță un
mare balon sburător la
Londra. Printre cei cari fă-
cură cu balonul, o plimbare
pe deasupra râului Tamisa,
a fost și o femeie de o sută
de ani.

Timp de 40 de ani ea
lucrase în atelierul »Lam-
beth» și cu prilejul celei
de a o sută împlinire, pro-
prietarul firmei o întrebă
ce ar dori. Ea răspunse,
că dorința sa cea mai vie
ar fi să facă o plimbare
cu balonul. Dorința îi fu
deci împlinită, și se pare
că, bătrâna doamnă a ră-
mas încântată.

Tot despre această »lă-
nără» femeie se povestește
că, pierzând pe fiul ei care
împlinise 75 de ani, ea ar
fi spus cu convingere:

»Știam eu că n'am s'a-
jung niciodată să-l cresc pe
copilul ăsta!».

*Aud viermii? V'ați
pus vreodată această in-
trebare?... Probabil că nu,
dar oricum, v'ar interesa
poate să știți.*

Darwin, marele învățat
care a cercetat cu multă
luare aminte aceste vietăți,
ne spune că ele nu par să
aibă simțul auzului.

Astfel, făcând încercări
cu niște viermi aceștia n'au
dat nici cea mai mică aten-
ție sunetului unui fluier.

De vorbi cu atenție

Apropiindu se serile
lungi de iarnă, când bu-
nii cetitori au mai mult
răgaz să citească gazeta,
un foarte ales și bi-
nevoitor prieten al
gazetei noastre, me-
dic cu penina măia-
stru, ne-a înștiințat că
începând cu numărul a-
cesta, va scrie pe se-
ma cetitorilor o sea-
mă de articole folo-
sitoare, stînd de vorbă
cu dîngii despre chipul
ei și și îngrijea-
scă sănătatea.

Prețioasele sfaturi ale
tovarășului nostru doc-
tor, le vom încreșta în
acest loc, în fiecare nu-
măr de aci înainte. Vestim
pe cetitorii »Libertății»
și publicăm încă
începând cu numărul de
astăzi, cel dintâi articol
scris de prietenul nostru
doctor.

*

Sfaturi pentru
îngrijirea trupului

Pe lângă suflet care are
lipsă de aleasă îngrijire, omul
nu trebuie să-și uite trupul.
«O minte sănătoasă într'un
trup sănătos», — ridică pe om
la asemănarea cu Dumnezeu.

Văzând nenumăratele boale
cari bat cu furie în casa să-
teanului nostru, zeciuind cu
nemiluita și secerând mii și
mii de vieți, am socotit, ca
prin sfaturile pe cari le voi
încreșta aci și în cari voi scrie
despre îngrijirea trupului
să viu în ajutorul și a cetito-
rului — dacă el sau familia
lui suferă de vre'o boală, —
și în ajutorul deaproapelui,
căci bunul cetitor nu va întâr-
zia să-l sfătuiască pe vecinul
său, care poate că nu ci-
tește toaia.

În numerii viitori ai gazetei
voi scrie, mai întâi despre
îngrijirea sănătății în general
și apoi despre cele mai des
întâlnite boale care bîntue în
casele sătenilor noștri.

Aceste sfaturi cetitorii să-le
citească cu multă luare amine-
te, pentru că ele vor fi un
prețios folos nu numai pentru
cei bolnavi, cât și pentru cei
sănătoși. Căci să nu se uite,
că dacă lupți împotriva boalei
ea nu-ți intră în casă. Iar da-
că a intrat, trebuie să lupți cu
puteri îndoită ca să o scoți
afară din casă. Paza bună
trece primejdia rea, — spune
un înțelept proverb românesc. —
Buna păzire a trupului înlătu-
ră primejdia boalei.

Doctorul casel.

FOIEA

JUDECATA VULPII

— POVESTE CU TĂLC —

Un om mergea odată la trea-
ba lui prin niște munți. Ală-
turaea drumului, aude un glas
milogindu-se și grîind:

Fă-ți miță și pomană, cre-
știne, și mă scapă dela peire.

— Cine ești tu și unde te
afli?

— Ia aici, aici în vîgăuna
asta. Fă bine, așa să trăiești!
și dă la o parte piatra de dea-
supra.

Omul caută în dreapta, cau-
tă în stînga și dă de vîgăuna
deasupra căreia era un pietroiu
marc.

Ce să vezi d-ta? Acolo era
culcușul unul balaur. Pe când
se afla încolăcit și dormia, iată

că un colț de piatră groaznic
de mare se desface din mun-
te și prăvălindu-se, cade drept
peste vîgăuna balaurului și-l
închide acolo. Șarpele, svăc!
în sus, svăc! în jos ca să iasă.
Aș! unde era pomană aia?
Piatra era mare și astupa in-
trarea vîgăunei, de nu rămă-
sesse loc deschis nici cât să
bagi degetul. Se svârcolea ba-
laurul în ghiara morții, de foa-
me, de sete și de osteneală și,
ca să scape d'acolo, era peste
poate.

Rușăciunile șarpelui inmu-
lăra inima omului, care se și
pune de caută o pîrghie, se
luptă cu bolovanul de piatră

și, încet, încet, îl dă nițel la o
parte deasupra vîgăunei, atât
cât putea șarpele să iasă.

— Bogdaproste, că mai vă-
zui odată lumina soarelui, mai
pot să răsufli și eu în voie,
zise balaurul... Gătește-te ac-
cum, omule, că am să te
mănănc! Nu mai pot, uit'le de
foame; sunt lîhnit dela inimă.

— Ce stai tu de vorbești, ba-
laure? D'apoi eu și am făcut
bine. Asta să mi fie oare ră-
splata?

— Bine, nebune, nu voiu să
știu. Rasplătire la noi nu scrie.

Și deodată se încovrigă îm-
prejurul omului și-l cuprinse,
de acesta nu se putea mișca
din loc.

— Stai, frate, mai zise o-
mul; astfel și-e dreptatea? Eu
ru mă cunosc vinovat cu ni-
mic. Să mergem la judecată!

— Să mergem, dacă vrei,
la judecată! Dar eu îți spun
că o să pierzi. Totuși, ca să
nu poji a te plînge că te-am
măncat pe nedrept, haidem și
la judecată! Numai grăbește
pașii, că mi-e foame de tot.

Și, mai slăbind pe cm d'n
chingi, acesta apucă pe cîmp
cu pași grăbiți și tremurînd
de frică...

În calea lor întâlniră o vul-
pe și se îndreptară către dînsa.

— Vulpe, începu omul a zi-
ce, iată ce rău va să-mi facă
el mie. Cu dreptul e? Judecă tu!

— Ce-ai zis, ce-ai zis? În-
trebă vulpea.

Omul își mai spune încă
odată focul ce-l ardea.

— Ca să judec trebuie să
merg la fața locului, să văd,
eu cu ochii mei și să auz cu
urechile mele. Astfel nu știu

să judec.

Se învoiră și plecară la fața
locului. Și ajungînd aci, înce-
pu omul să spuie șiretenia
priciniei.

— Iacă ici, în vîgăuna asta,
ședea balaurul încolăcit și pie-
troiul ăsta năpraznicul, căzînd
din munte, îi astupa ieșirea.
Trecînd eu p'acii, șarpele mă
rugă să-l scap de peire. Eu
vrui să-i fac bine: mă luptai,
dădui bolovanul nițel la o parte
și i făcu-i loc să iasă. El, dacă
ieși, mă cuprinse cum îl vezi,
încolăcindu-se peste mîdulă-
rele mele, și acum volvește să
mă mănânce.

— Așa este, balaur?

— Așa da, fiindcă astfel ce-
re dreptatea.

Vulpea se mai gîndi nițel
și răspunse:

— Urmează în pag. 3 —

Noutăți — Stirile săptămânii

Măria Sa Marele Voevod Mihai în Făgăraș. În scopul de a cunoaște țara, pe care ca mâine va fi chemat să i conducă frânele, Măria Sa Marele Voevod Mihai din când în când descăleacă din regeștile încăperi și coboară în mijlocul țării.

În săptămâna trecută mlădița regească a vizitat câteva comune din județul Făgăraș. În comuna Voila, însoțit de către residentul regal a finutului Mureș, dl Dănilă Papp, Marele Voevod a fost înconjurat de dragostea locuitorilor comunelor din împrejurimi, veniți întru întâmpinarea Sa.

De aci Marele Voevod a plecat spre Cincul Mare unde a fost întâmpinat cu pâine și sare de către primarul Ioan Clon.

Pretutindeni pe unde a umblat, moștenitorul strălucitului Tron a fost întâmpinat cu o aleasă prețuire și bucurie de țărani.

Nici o faptă nu rămâne fără răsplată. În timpul trecutelor guvernări politice, a tot stăpânitoare peste avutul țării, unii politicieni, din durere foarte mulți la număr, cari au ajuns înalți deregători, nu au putut face osebire între banul din punca lor și banul din lada obștească. Când li-s-a sfârșit argintul cel svârțit cu prea largă dărnicie, și-au băgat mâinile până în coate în avutul ce era al țării, nu a lor. Faptele lor însă nu au rămas și nu vor rămâne nerăsplătite. În mai multe rânduri am vestit cum foști prefecți, foști primari ori alte fețe înalte, au fost chemați înaintea judecării să dea socoteală pentru faptele lor.

Unul din aceștia, Artur Beiu fost subprefect în jud. Dorohei, învinuit de neorânduie grele, și-a tras un glonte în cap în apropierea orașului Sinaia. Într-o scrisoare lăsată sinucigașul spune că el nu mai poate trăi în rușinea în care l-au înfățișat faptele sale.

A avut bună dreptate!...

Zburători norocoși. Un aeroplan militar care a plecat din Iași cu doi zburători, Ion Șelii și Emil Niculescu, din nu se știe care pricină s'a aprins deasupra pădurii Vulpășești din jud. Iași. Zburătorii văzând primejdia de moarte în care sunt puși, s'au hotărât să lase aeroplanul în voia soartei iar ei să se arunce cu parașutele (niște ploiere uriașe) Ne-norocul însă îl urmărise pe unul dintre ei, pe Șelii, a cărui parașută s'a prins de aeroplanul în flăcări. Văzându și moartea cu ochii, printr-o opintire desperată, zburătorul a izbutit să se descurce de aeroplanul aprins ajungând cu bine la pământ, unde l-a întâlnit pe tovarășul său, scăpat și el teafăr.

Numire de primari noi. Potrivit legii nouă administrative, în câteva orașe din țară au fost înscăunați primari noi. În București a fost înscăunat ca primar dl general Dombrowsky, fostul prefect al jud. Ilfov, un foarte destoinic și bun gospodar.

De același plăcută faimă se bucură și primarul cel nou al Clujului, dl Dr. Sebastian Bornemisa, un foarte încercat patrot și ales gospodar.

Urciorul merge la fântână până se sparge... O hoară de servitoare, Sofia Ionescu pe nume, sătulă să lucreze cu luna la stăpân, s'a apucat de altă meserie mai pu-

țin cinstită, dar mult mai bănoasă. Lucra la stăpân, cu carte de slujit falsă, și după ce arunca ochii câteva zile prin lucrurile cele mai de preț ale stăpânului, da de știre ibovnicului ei, un hoj iscusit și el, și cu el dimpreună furau bani și lucruri de preț apoi fugeau. În chipul acesta dibacii hoji au isbutit să jăfuiască peste 15 familii din București. Sumele furate se urcă la mai multe sute de mii de lei.

După îndelungate cercetări, poliția i-a prins deguler și i-a vârat în beciu.

Încercări de apărare împotriva gazelor. Vineri în săptămâna trecută, în toate orașele din țară s'au ținut încercări de apărare împotriva gazelor otrăvitoare. La semnalul dat cu fluierături prelungi și din tragere de clopote, cetățenii s'au adăpostit în locurile însemnate dinainte, cari și acum în timp de pace, ca și în caz de război, sunt alese pentru apărarea populației civile.

Poliția și pompierii cari au ajutat armata, au arătat o foarte aleasă îndemnare la darea primelor ajutoare acelor atinși de gazele otrăvitoare.

Încercările acestea sunt un bun prilej de a arăta cetățenilor, cam în ce chip s'ar face un atac cu gaze otrăvitoare în timp de război.

Nesocotința unor elevi de liceu. Zburdălnicia prea de tot neînfrănată a tinerilor duce de multe ori la nenorocire. Așa sa întâmplat cu elevii Iustinian Buligă și Alexandru Lupescu, amândoi de 20 de ani, elevi la un liceu din Craiova. Sus numiții au plecat în spre jud. Mehedinți, cu un tren accelerat care mergea la Timișoara. Neavând bani, tinerii s'au urcat în tren fără bilet. În apropierea gării Cojofeni, venind șeful de tren să controleze biletele, de frică să nu fie prinși, cei doi elevi au sărit din trenul care mergea cu cea mai mare iuțeală.

Amândoi elevii au fost greu răniți. Iustinian Buligă a murit în drum spre spital, având șira spinării ruptă. Al doilea se află greu rănit la spital, cu piciorul stâng rupt și cu alte răni grele pe întreg trupul.

Iată unde duce nesocotința tinerească.

...Și nesocotința părintească. O altă nenorocire, tot așa de dureroasă ca și cea de mai sus, s'a petrecut în orașul Măcin din Dobrogea. Această nenorocire s'a petrecut din pricina părinților. Gospodarul Tudorache Cireașe și-a lăsat cei doi copii, de 7 și de 8 ani, și a plecat după treburi. Copiii aflând o sticlă cu rachiu au început să-și închine unul altuia câte un păhărel. După câteva ceasuri părintele copiilor s'a întors acasă. Pe podeaua casei se aflau copiii zăcând în nesimțire iar lângă ei sticla de rachiu goală. Imdată a chemat medicul dar zadarnic, copilașul de 7 ani a încetat din viață. Fetița a scăpat teafără. Iată unde duce și nesocotința părinților.

Se vor urca taxele militare plătite de amănați, dispensați și reformați. Ministerul de finanțe a hotărât să urce taxele militare, cari le plătesc tinerii amănați, dispensați și reformați.

Taxele plătite de cei scutiți și dispensați vor fi mai mari

decât acelea pe cari le plătesc cei amănați pentru studii (învățare la școală).

Se socotește că urcându-se aceste taxe, încasările vor crește dela 20 milioane la 80 milioane.

Cum se va face pedeapsa cu moartea. Potrivit Constituției celei nouă, guvernul care se află astăzi la cârma țării, a introdus pe timp de un an de zile, pedeapsa cu moartea.

Se pedepesc cu moartea atentatele împotriva Suveranului, membrilor Familiei Regale, Șefilor Statelor străine și demnitarilor Statului, din motive în legătură cu îndeplinirea însărcinărilor ce le sunt încredințate. Deasemenea se pedepesc cu omor și omorurile din motive politice.

Prin »demnitarilor Statului« se înțeleg Consilierii Regali, membrii guvernului și Rezidenții Regali.

Împotriva hotărârii de osândire la moarte se poate face recurs în termen de trei zile.

Cererea de grațiere (iertare) se poate face în decurs de 48 de ceasuri dela rămânerea definitivă a hotărârilor judecătorești de osândire la moarte.

Pedeapsa cu moartea se va face prin împușcare, potrivit unor legi speciale.

Femeile însărcinate vor fi omorâte numai după naștere.

Omorirea celui osândit se va face în orașul unde s'a judecat procesul, numai în fața autorităților și în termen de cel mult 48 de ore, dela respingerea cereii de grațiere.

O nuntă jidovească cu sfârșit trist. La restaurantul »Romana« din Halmeu și-a serbat cununia, mai în zilele trecute, tânărul evreu N. Herroz din Marghita. Toate au fost bune până la un loc. Nunta s'a desfășurat așa cum se cuvine la o nuntă, în veselie și jocuri. A doua zi însă 14 persoane din cele cari au fost la nuntă s'au îmbolnăvit greu de tot. După câteva zile, una din ele, soția unui fabricant bogat, a și murit. Cercetându-se mai deaproape lucrurile, s'a aflat că a fost vorba de o otrăvire cu pește și carne stricată. Ceeace este mai ciudat, e faptul că evreii n'au suflat nimănui nici un cuvânt despre cele întâmplate la nuntă, ci au lăsat ca totul să treacă în tăcere. De altfel aceasta este un obicei vechiu la toți evreii, de ași rezolva afacerile între ei, fără a mai amesteca pe creștini în ele. — De aceea le-a mers bine la nuntă...

Nu va mai fi tocmeală. În curând nu va mai fi tocmeală nici la noi. Cine va intra în prăvălie va putea cumpăra orice fără multă târziu. Stăpânirea pregătește o lege prin care se poruncește tuturor negustorilor să introducă prețuri fixe, la toate lucrurile însemnate pe cari le au în prăvălie. Acestea prețuri vor fi puse apoi la vederea tuturor.

Ce or zice oare jidovii?...

Regina Angliei a plâns. În clipa în care Dl Newille Chamberlain, întâiul ministru al Angliei, a vestit dela masa marelui sfat parlamentar, că cei trei capi de stat — ai Franței, Italiei și Germaniei — au primit propunerea sa, Regina Mamă a Angliei a fost cuprinsă de un nestăpânit plâns cu suspine.

Zile grele pentru Japonezi în China

Ploi grele de toamnă, cari în China încep foarte de timpuriu, s'au abătut asupra întregii zone în care luptă armatele chineze și japoneze. Din această cauză aprovizionarea cu hrană și cu cele trebuincioase războiului se face greoiu, iar japonezii cari luptă pe front au de luptat astfel și cu aceste grele poveri. Chinezii se folosesc de acest fapt și în loc să lupte piept la piept cu armatele japoneze, le lasă să înainteze tot mai adânc în inima Chi-

nei iar dela spate și din coaste le hărțuiesc necontenit. Ministrul treburilor din afară a Japoniei, care a văzut primejdia în care au intrat armatele japoneze, a cerut ministrului de război să schimbe politica sa în China. Acesta nu a voit. Ministrul de externe — pentru că nu a fost ascultat — și-a dat abzi-cerea. Nu se știe încă dacă frământările din guvernul japonez, vor avea sau nu înrăurire asupra războiului din China.

Un plan pentru înăbușirea răscoalei din Palestina

Guvernul englez văzând că nu mai poate ține în frâu pe arabii din Palestina, și-a schimbat planul de luptă. Orașul Ierusalim, care este inima răsculașilor arabi, a fost despărțit de cealaltă parte a Palestinei prin tăierea firelor telegrafice și telefonice și prin oprirea mergerii și a ieșirii din oraș a arabilor. Aceasta măsură englezilor au aplicat-o și la alte centre mari din Palestina, unde

este puternică mișcarea naționalistă.

După o oprire mai îndelungată a convorbirilor dintre șefii conducători ai răscoalei arabe, armata engleză aflătoare în Palestina s'a hotărât să atace dintr-o dată toate cuiburile naționaliste ale arabilor.

Noi ne îndoim că vor izbuti să-i îngenunche pe arabi. Credința națională nu poate fi înăbușită cu apăsarea nici cu pușca.

Caldă chemare către bunii noștri cetitori

A sosit și toamna, harnica și darnică...

Mai ales în acest an ea a fost cu sârguitorii muncitori ai țarinelor celor învelite în soare și stropite cu rodnice ploii, — cu adevărat harnică întru a fi darnică, aproape în toată țara. Ne-a iubit D-zeu țara și poporul și a răsplătit sudorile feții lui și a palmelor lor.

Avem și noi un cuvânt bun către bunii noștri cetitori. Și noi am trudit, și pe ploaie și pe soare, la această foaie, punând în ea ce am putut mai bun din sufletul nostru. Așa facem și acum și așa vom face și în viitor.

Dar o parte din cetitorii abonați, au întârziat cu trimiterea sumelor neînsemnate ce ni se cuvin pentru trimiterea foii la casele lor.

Li rugăm acum, cu frăție și dragoste, să nu ne mai lase uitării, ci să rupă pușinul ce li-l cerem, cu care se știu datori, și să ni-l trimită. Căci pe când jitița sau hambarul sau șerparul fratelui nostru cetitor gospodar, este mai mult sau mai puțin plin — a noastră ladă mică, este goală pe vremea asta și ne sperie cu răsunetul ei gol, când ne întindem să luăm de pe fundul său gologanii ce ni se cer pentru cheltueile scoaterii foii.

„La necaz își cunoști prietenii“, spune bine știutoarea vorbă bătrânească.

Și această foaie bătrână, dar tineră în iubirea sa de neam, de biserică, de patrie și de tronul cel peste ea stăpânitor, trăind azi zile cam grele, își va cunoaște prietenii tocmai în aceste zile. Cei adevărați își vor arăta prețuirea lor, trimițându-i ce i se cuvine, ba câștigându-i cetitori noi.

Cât ne vor bucura, dacă trimițând plata restantă, vor adăuga încă pentru un cetitor nou, de probă, până la Anul nou.

Că dăm foaia dela 1 Octomvrie până la Anul nou, ca abonament de probă cu numai 25 de Lei!

Câștigați-ne, iubiți prieteni și srijinitori, câte 1-2-3 astfel de cetitori de probă, pentru care vă mulțumim înainte.

INCURAJAȚI COMERȚUL ROMÂNESC
CUMPARÂND CĂMAȘI, CRAVATE, PIJAMALE
Mulțumită celor ce ne-au dat concursul, vindem cu
50-100 lei de cămașe mai eflln ca toate mag. similare

„Niky“

DUMITRU BORCEA București, Tel. 3.51.66, Gal. Victoriei 114